

Folkhemmets politiska idéhistoria från 1900-20(10)

Jenny Andersson
Historiker, Institutet för
framtidstudier

Medborgarhemmet

- "Vid högtidliga och för övrigt ibland även vid vardagliga tillfällen tala vi gärna om samhället -staten, kommunen - såsom det för oss alla gemensamma hemmet, folkhemmet, medborgarhemmet.
- Hemmets grundval är gemensamheten och samkänslan. Det goda hemmet känner icke till några privilegierade eller tillbakasatta, inga kelgrisar och inga styvbarn. Där ser icke den ene ner på den andre. Där försöker ingen skaffas sig fördel på andras bekostnad, den starke trycker icke ner och plundrar den svage, I det goda hemmet råder likhet, omtanke, samarbete, hjälpsamhet. Tillämpat på det stora folk- och medborgarhemmet skulle detta betyda nedbrytandet av alla sociala och ekonomiska skrankor, som nu skilja medborgarna i privilegierade och tillbakasatta, i härskande och beroende, plundrare och plundrade.

- Det svenska samhället är ännu icke det goda medborgarhemmet. Här råder visserligen en formell likhet, likheten i politiska rättigheter, men socialt består ännu klassamhället och ekonomiskt råder fåtalets diktatur. Olikheterna äro stundom skriande; medan några bo i palats betraktar många det som en lycka om de får bo kvar i sina kolonistugor även under den kalla vintern; medan en del leva i överflöd, gå många från dörr till dörr för att få en beta bröd, och den fattige ängslas för morgondagen, där sjukdom, arbetslöshet och annan olycka lurar. Skall det svenska samhället bli det goda medborgarhemmet måste klasskillnaden avlägsnas, den sociala omsorgen utvecklas, en ekonomisk utjämning ske, de arbetande beredas andel även i det ekonomiska förvaltandet, demokratin genomföras och tillämpas även socialt och ekonomiskt.

Folkhemmet=välfärdsstaten

- Ett socialt kontrakt
- Det starka samhället
- Generell välfärdspolitik, universalism
- En produktivitetsidé
- Den "svenska modellen"

Konflikt och kris 1968-1990

- 1968: folkhemmet är det hårda samhället
- 1990: folkhemmet är maktutövning
- *systemsiftet*

En ny utopi – individen

Folkhemmets återuppståndelse

- Alla älskar den svenska modellen
- Ett nytt arbetarparti
- Göran Persson och folkhemsnostalgin
- Sverigedemokrater: folkhemmet och nationen

En ny(gammal) nationalism?

Vem är folket?

- <http://www.angelfire.com/pe/peralbin/talet.html>
- <http://www.youtube.com/watch?v=X-vwl8Qq--I>
- <http://www.bgf.nu/nationalism/hem.html>
- Wiki, Twitter, Facebook